ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 12

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1933 R.

POLSKO-BELGIJSKIE ROKOWANIA O TRAKTAT HANDLOWY

Nowa taryfa celna, która zacznie obowiązywać z dniem 11 października r. b., musi być obecnie podstawą wszystkich naszych rokowań, dotyczących konwencyj i porozumień z obcemi państwami. Dwukolumnowość nowej taryfy i dość wysokie w niektórych działach stawki celne powinny skłaniać kraje, zainteresowane w eksporcie, do rychłego przeprowadzenia negocjacyj z Polską.

Trzeba jednak stwierdzić, że powszechny chaos w polityce handlowej, spotęgowany powikłaniami walutowemi, utrudnia prowadzenie pertraktacyj. Wszystkie prawie kraje, zaniepokojone utrudnieniami obrotu towarowego, unikają wiązania się na dłuższą metę. Chodzi przedewszystkiem o utrzymanie rynków wewnętrznych; wszyscy wolą raczej rezygnować z otrzymania ulg konwencyjnych w obcych taryfach, niż zniżać własne barjery celne.

Nic więc dziwnego, że dotychczas rokowania traktatowe na podstawie nowej polskiej taryfy nie mogą się wykazać obfitym plonem. Zawarty został wprawdzie t. zw. „preferencyjny" układ z Austrją; wymaga on jednak zgody tych wszystkich krajów, które mają z Polską traktaty na zasadzie największego uprzywilejowania. Nie jest jeszcze pewne, czy taka powszechna aprobata będzie uzyskana. Rokowania o zwykły traktat z Austrją, a także pertraktacje z innemi krajami ciągną się dość długo, stwarzając w perspektywie pewne niebezpieczeństwo prowadzenia jesienią tego roku wielu rokowań jednocześnie, dla finalizacji przed przełomową datą 11.X.1933 r.

W tym stanie rzeczy należy za fakt dodatni uznać podpisanie w początkach czerwca r. b. układu handlowego z Belgją, krajem z którym od szeregu lat posiadamy czynny bilans handlowy. Przedmiotem wywozu polskiego do Belgji są przedewszystkiem: węgiel, żyto, jęczmień, groch, chmiel, drewno, masło i t. d.; z artykułów chemicznych: węglik wapnia, siarczan amonu, pyłek cynkowy, parafina. Poważnym przedmiotem naszego eksportu do Belgji jest obuwie gumowe różnych typów.

Belgja importuje do nas poważne ilości przędzy, wyrobów szklanych i skórzanych, broń myśliwską, żużle Thomasa i t. d.

Pomimo dokonania pewnych zwyżek w taryfie celnej i pomimo wprowadzenia od roku 1932 zasady reglamentacji niektórych towarów, trzeba Belgję zaliczyć do krajów, prowadzących liberalną politykę handlową. Poziom ochrony celnej jest naogół niewysoki, a liczne artykuły są wwożone zupełnie bez cła.

Porozumienie między dwoma krajami zostało osiągnięte kosztem obustronnych ustępstw. Wprawdzie — wyłomy w naszej taryfie celnej są znacznie liczniejsze (niektóre z nich mogą nawet być niebezpieczne dla krajowej produkcji), jednak naogół równowaga została utrzymana, zwłaszcza jeżeli przyjąć pod uwagę zapewnienie co do stałości naszego wywozu węgla i produktów rolniczych do Belgji.

Niełatwem zadaniem było ustalenie wzajemnych ustępstw kontyngentowych, gdyż Belgja prowadzi inną niż Polska politykę zakazów przywozu i udzielania kontyngentów. Polska stosuje „elastyczny" system kontyngentowania, przyznając poszczególnym państwom prawa wwozu reglamentowanych towarów w zależności od całokształtu stosunków gospodarczych z każdym krajem. Belgja zaś — rozciąga zasadę największego uprzywilejowania również na udzielanie kontyngentów, których wysokość zależna jest wskutek tego od przywozu w poprzednich latach. Ten „sztywny" system kontyngentowania jest jedną z głównych przeszkód w uzyskaniu zwiększonej możliwości wwozu polskiego węgla do Belgji, ponieważ nasze kontyngenty muszą być w stałym liczbowym stosunku z kontyngentami węgla angielskiego i niemieckiego. Zmniejszenie ogólnego przywozu węgla do Belgji redukuje automatycznie polski kontyngent.

Poza węglem Polska uzyskała stałe kontyngenty wwozu tkanin wojłokowych, wywozu złomu żelaznego.

Traktat handlowy polsko-belgijski, będący jednym węzłem więcej pomiędzy obu krajami złączonemi przyjaźnią, jest jednocześnie wydatnem zapoczątkowaniem okresu stosunków konwencyjnych, opartych na nowej taryfie celnej.

NOWE ZAKAZY PRZYWOZU

Dz. Ust. Nr. 42 z dn. 10 czerwca r. b. przyniósł pod poz. 331 tekst Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 8 czerwca 1933 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów. Stosownie do postanowień tego Rozporządzenia, zostały zakazane do przywozu z dn. 10 czerwca r. b. następujące artykuły, interesujące bezpośrednio przemysł chemiczny:

tłuszcze zwierzęce surowe i topione (poz. 51, p. 1), tłuszcze zestalone (poz. 51, p. 2), łój obojętny (poz. 51, p. 9), nasiona rzepaku, rzepiku i maku (poz. 62, p. 5c), nasiona rycynowe, ziarnka palmowe i inne niewymienione nasiona oleiste (poz. 62, p. 5. j), nasiona sezamowe łuszczone (poz. 62, p. 5 k. I), chlor ciekły (poz. 112, p. 3a), azotyn sodu (poz. 112, p. 5), chlorobenzol i dwuchlorobenzol (poz. 112, p. 17 h), kwas octowo-salicylowy (aspiryna) i salicylan fenylowy (poz. 112, p. 20a), przetwory chemiczne i chemiczno-farmaceutyczne osobno niewymienione (poz. 112, p. 25), olej słonecznikowy (poz. 117, p. 3), olej rzepakowy, lniany, konopny, makowy (poz. 117, p. 4), ekstrakt quebrachowy (poz. 124, p. 2).

Nowe zakazy przywozu w zakresie przemysłu chemicznego dają się wyraźnie podzielić na trzy grupy: artykuły tłuszczowe, wytwarzane w kraju artykuły chemiczne i niewytwarzane w kraju przetwory. Rozporządzenie w bardzo nieznacznym zresztą stopniu uwzględnia rzeczywiste potrzeby przemysłu chemicznego w zakresie wytwarzanych w kraju artykułów chemicznych, wprowadza bowiem zakazy przywozu tylko na chlor i chlorobenzole, aspirynę oraz azotyn. Natomiast długi szereg wytwarzanych w kraju artykułów chemicznych, których produkcja byłaby znakomicie wzmocniona przez wprowadzenie zakazów przywozu — nie znalazł się na liście zakazowej, mimo wielokrotnie w tym kierunku formułowanych przez przemysł wniosków.

Pozycja 112, p. 25 taryfy celnej obejmuje oddzielnie niewymienione przetwory chemiczne i chemiczno-farmaceutyczne, w znakomitej większości w kraju wogóle niewytwarzane; wynika to zresztą z konstrukcji naszej taryfy celnej, która wymieniła przedewszystkiem towary w kraju produkowane, grupując wszystkie inne chemikalja w rubryce „oddzielnie niewymienionych". Toteż wprowadzenie zakazu przywozu na tę pozycję nie tłumaczy się żadnemi względami gospodarczemi i stanowić będzie bardzo poważne utrudnienie w działalności rozlicznych gałęzi przemysłu, już nietylko chemicznego.

Nader dotkliwie został pokrzywdzony nowemi zakazami przemysł tłuszczowy, na którego zresztą od pewnego czasu spada cios po ciosie — w wyniku posunięć polityki celnej i reglamentacyjnej.

Odbyta w marcu r. b. narada w sprawie preferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego, obradująca pod przewodnictwem p. Vice-Ministra Karwackiego, stwierdziła jednomyślnie, że krajowa produkcja łoju pokrywa zapotrzebowanie wewnętrzne tylko w minimalnym stopniu. Wobec tego konferencja doszła do wniosku, że nie należy stwarzać żadnych trudności przy imporcie technicznych tłuszczów zwierzęcych i tłuszczów utwardzonych. Podobne stanowisko zajęte było w odniesieniu do egzotycznych nasion oleistych, jak nasiona rycynowe, ziarna palmowe i t. d. Mimo to, ostatnie zakazy przywozu obejmują zarówno tłuszcze zwierzęce i utwardzone, jak egzotyczne nasiona tłuszczowe. Wytworzył się więc w zakresie przemysłu tłuszczowego stan reglamentacji przywozowej dosłownie wszystkich surowców. Należy sobie jasno zdać sprawę, że jest to bardzo poważne utrudnienie w działalności przemysłu tłuszczowego. Uzyskiwanie zezwoleń na przywóz połączone jest ze skomplikowaną procedurą, wysokiemi opłatami obciążającemi nadmiernie koszt surowca, wreszcie z dużą zwłoką przy dostarczaniu niezbędnych dla przemysłu produktów wyjściowych. Co więcej, trudności te dotyczą zarówno przemysłu tłuszczów jadalnych, jak technicznych. Działalność obu tych gałęzi wytwórczości tłuszczowej staje się więc coraz trudniejsza, mimo że z punktu widzenia bilansu handlowego pozycje przywozu i wywozu artykułów tłuszczowych układają się coraz pomyślniej. Nadwyżka przywozu nad wywozem surowców tłuszczowych, olejów i makuchów maleje z roku na rok. Gdy w r. 1928 nadwyżka ta wyniosła prawie 80 miljonów złotych, to w roku 1932 spadła już do 30 miljonów złotych. Ponieważ jednak spadek obrotów artykułami tłuszczowemi jest oczywiście wynikiem depresji gospodarczej, więc też spadek salda ujemnego tłumaczy się w dużym stopniu tą samą okolicznością. Dlatego też znacznie więcej interesujące jest zestawienie nadwyżki przywozu nad wywozem w r. 1931 i w r. 1932, kiedy spadła ona z 40 miljonów złotych do 29 miljonów złotych, oraz operacyj za pierwsze 4 miesiące r. 1932 i r. 1933, kiedy znów nadwyżka ta spadła z przeszło 7 miljonów złotych do 6,5 miljona złotych. Wywóz, w stosunku do przywozu, wyniósł w tych samych okresach w r. 1932 — 19%, w r. 1933 — 26,5%. Spadek salda ujemnego jest wynikiem coraz szerszej działalności olejarni i przywozu surowych nasion oleistych, nie zaś gotowych olejów, oraz wywozu makuchów. Fakty te świadczą dobitnie, że nie powinny być czynione żadne utrudnienia przy przywozie elementarnych dla olejarstwa surowców, jakiemi są nasiona oleiste.

Niestety, zarówno poprzednie jak ostatnie przepisy, dotyczące reglamentacji przywozowej, obejmują zakazami wszystkie służące do produkcji nasiona oleiste.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Zapisy na III Zjazd Chemików Polskich zgłaszane są coraz liczniej. Wzrasta też ilość zadeklarowanych referatów, zarówno z dziedziny chemji czystej jak stosowanej. Komitet Organizacyjny Zjazdu ustalił już ostatecznie dokładny program Zjazdu, który odbędzie się we

Lwowie, w gmachu głównym Politechniki. Program ten przedstawia się jak następuje:

Sobota, dn. 24 czerwca:

godz. 9.30 — posiedzenie Rady Zjazdu,
„ 10.30 — pierwsze plenarne posiedzenie, otwarcie Zjazdu, wykład Prof. Leona Marchlewskiego: „Badanie widm na usługach chemji organicznej i fizjologicznej",
„ 16.20 — posiedzenie sekcyj Zjazdu,
„ 21.— — przyjęcie dla gości zagranicznych.

Niedziela, dn. 25 czerwca:

godz. 9.— — posiedzenia sekcyj Zjazdu,
„ 12.— — uroczyste posiedzenie, poświęcone 75-leciu Gazowni Lwowskiej.
„ 15.10 — posiedzenie połączonych sekcyj technologicznych, wykład Prof. Kamila Matignona: „Nowe nawozy azotowe",
„ 20.30 — wspólna wieczerza uczestników Zjazdu.

Poniedziałek, dn. 26 czerwca:

godz. 9.— — posiedzenia sekcyj Zjazdu,
„ 15.30 — drugie plenarne posiedzenie, wykład Prof. Wojciecha Świętosławskiego: „O podstawach fizykochemicznych koksowania", zamknięcie Zjazdu.

Tegoroczny Zjazd lwowski, III skolei w Polsce, powinien być obesłany przez wszystkie środowiska naszej nauki i produkcji chemicznej. Nie może na nim zabraknąć żadnego wybitniejszego działacza, interesującego się zagadnieniami chemji. Dlatego też Komitet Organizacyjny Zjazdu ponownie za naszem pośrednictwem prosi wszystkich tych chemików, którzy dotychczas nie zgłosili się na Zjazd — o możliwie śpieszne zadeklarowanie udziału w Komitecie Organizacyjnym, którego dwa równorzędne oddziały mieszczą się w Politechnice Warszawskiej i w Politechnice Lwowskiej.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Jako tomy 70 i 73 wydawnictw Ligi Pracy ukazały się dwa interesujące opracowania: broszura Inż. Piotra Drzewieckiego, wybitnego działacza na terenie naukowej organizacji, p. t. „Zaniedbanie źródła dobrobytu w Polsce", oraz książka Władysława Balińskiego „Metody porządkowania i przechowywania papierów w biurze i w domu".

Praca Inż. Drzewieckiego charakteryzuje się znamienną dla autora jasnością wykładu i precyzją formułowania myśli. Autor wskazuje na różny sposób zagospodarowania poszczególnych krajów świata, dowodzi że najpoważniejszemi czynnikami podnoszącemi sprawność gospodarczą i dobrobyt społeczeństwa — są zmysł gospodarczy i duch przedsiębiorczości, nawołuje wreszcie do podniesienia wydajności pracy jednostki.

Książka o porządkowaniu papierów w sposób metodyczny zestawia celowe wskazania i instrukcje w zakresie dobrej organizacji porządkowania i przechowywania papierów. Z codziennego doświadczenia wiemy wszyscy dobrze, jak trudno nieraz odnaleźć potrzebny w danej chwili dokument i ile czasu traci się na wyszukanie niezbędnego listu lub kopji. Podane w książce metody wskazują nietylko elementarne prawidła porządkowania i przechowywania papierów, lecz również dość subtelne — choć niekiedy skomplikowane — metody segregowania dokumentów. Książka powinna być przeczytana przez każdego szefa biura w najmniejszem nawet przedsiębiorstwie, jest też ciekawa dla osób prywatnych, które chcą w porządku utrzymać osobistą korespondencję i rachunki.

WYPŁATA ROBOCIZNY W PRZEMYŚLE CHEMICZNYM

Naskutek starań Związku Przemysłu Chemicznego, Min. Opieki Społecznej zajęło się uregulowaniem terminów wypłat zarobków robotniczych w zakładach przemysłu chemicznego. W wyniku porozumienia Min. Opieki Społecznej z Min. Przemysłu i Handlu, wydany został do Inspektorów Pracy wszystkich okręgów i obwodów okólnik Nr. 8/33 z dnia 12 kwietnia 1933 r. Okólnik ten, powołując się na art. 32 ust. 3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. Nr. 35 z r. 1928, poz. 324), zezwala na dokonywanie raz na miesiąc wypłat robotnikom, zatrudnionym w fabrykach chemicznych. Wypłata miesięczna może być uskuteczniana pod warunkiem wypłaty w ciągu miesięcznego okresu płatniczego dwukrotnych zaliczek — w okresach dekadowych — w wysokości zbliżonej bardzo dokładnie do faktycznych zarobków.

Treść powyższego okólnika została podana przez Inspektorów Pracy do wiadomości poszczególnych przedsiębiorstw przemysłu chemicznego.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 czerwca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

wziął udział w naradzie, zwołanej przez Min. Przemysłu i Handlu celem ustalenia procedury uzyskiwania zezwoleń na przywóz zakazanych ostatniemi Rozporządzeniami do przywozu łojów zwierzęcych, tłuszczów utwardzonych, nasion oleistych i olejów roślinnych,

wystąpił do Min. Przemysłu i Handlu z wnioskami o podwyższenie kontyngentów przywozowych na niektóre towary zakazane do przywozu,

wystąpił do Min. Przemysłu i Handlu z wnioskiem o nieudzielanie zezwoleń na przywóz artykułów chemicznych, wytwarzanych w kraju.

W sprawach ogólnych:

wziął udział w naradach, zwołanych przez Izbę Przemysłowo - Handlową w Warszawie w sprawie nowelizacji prawa przemysłowego oraz w sprawie interwencyjnego funduszu rolniczego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	80 „
„ czysty	92 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	40 „
Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	260 „
Krezol	128 „
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO_3	93 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	190 „
„ „ saponifikat	180 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	132 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	17,50 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 „
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 „
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 „
Siarczan amonu	29,65 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	60 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	150 „
Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 „
Toluol czysty	105 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednarska 2, tel. 659-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro **sprzedaży:** H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI **Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11**